

Tárgytematika / Course Description

Neuro- és pszicholingvisztika

AKLB_NKTM087

Tárgyfelelős neve /

Teacher's name: dr. Boldizsár Boglárka Dóra

Félév / Semester: 2022/23/1

Beszámolási forma /

Assesment: Vizsga

Tárgy heti óraszám /

Teaching hours(week): 0/0/0

Tárgy féléves óraszám /

Teaching hours(sem.): 9/0/0

OKTATÁS CÉLJA / AIM OF THE COURSE

A tantárgy célja, hogy elméleti ismereteket nyújtson a hallgatóknak a neurolingvisztika és pszicholingvisztika tárgyába tartozó kérdéskörökkel kapcsolatban. A hallgatók megismerkednek az agyban leképeződő nyelvi területekkel, a tipikus nyelv- és beszédfejlődés mellett különböző atipikus fejlődésű csoportokkal. Betekintést nyernek a kétnyelvűség jelenségébe, továbbá az emlékezet, kognitív kontroll és a nyelv kapcsolatába is.

TANTÁRGY TARTALMA / DESCRIPTION

A hallgató ismerje

- a nyelvi folyamatok idegrendszeri leképeződését,
- a tipikus nyelvfejlődést,
- az atipikus nyelvfejlődés jellemzőit,
- az olvasás elméleti modelljeit,
- a nyelv és kognitív folyamatok kapcsolatát.

A tantárgy tananyagtartalma:

- A neurolingvisztika tárgya
- Nyelvi területek
- A pszicholingvisztika tárgya, kialakulása
- A nyelv keletkezése és biológiája
- Tipikus nyelv- és beszédfejlődés
- Nyelv és emlékezet kapcsolata
- Olvasás elméletei és modelljei
- Kétnyelvűség
- A társalgás pszicholingvisztikája
- Augmentatív és alternatív kommunikáció
- A kommunikáció fejlődésének jellemzői értelmileg akadályozott személyeknél

---

SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE / ASSESSMENT'S METHOD

Rendszeres és aktív részvétel a tanórákon, hallgatói beszámolók. Írásbeli vizsga a félév végén.

KÖTELEZŐ IRODALOM / OBLIGATORY MATERIAL

Babarczy A. – Lukács Á. – Pléh Cs. (2014): A nyelvelsajátítás elméleti modelljei. In.: Pléh Cs. – Lukács Á. (szerk.): Pszicholingvisztika. Akadémiai Kiadó, Budapest. 445-482.

Bánréti Z. (szerk.) (1999): Nyelvi struktúrák és az agy. Neurolingvisztikai tanulmányok.

Csépe V. (2014): Az olvasás rendszere, fejlődése és modelljei. In.: Pléh Cs. – Lukács Á. (szerk.):

Pszicholingvisztika. Akadémiai Kiadó, Budapest. 339-370.

Erdélyi A. (2008): Az augmentatív és alternatív kommunikáció (AAK) mint a kommunikációtudományok egyik legifjabb részdiszciplínája. In. Gyógypedagógiai Szemle, XXXVI. évfolyam, 14-27

Hirschberg J. (2013): A fiziológiás beszéd kialakulása, gagyogás. In.: Hirschberg J. – Hacki T. – Mészáros K. (szerk.): Foniátria és társtudományok II. kötet. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest. 16-18.

Lukács Á. (2008): Megismerő képességek Williams-szindrómában. Gyógypedagógiai Szemle, 4, 218–229.

Navracsics J. (2010): Egyéni kétnyelvűség. In.: Alkalmazott Nyelvészeti Mesterfűzetek 03. Szegedi Egyetemi Kiadó Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó, Szeged

Németh D. (2006): A nyelvi folyamatok és az emlékezeti rendszerek kapcsolata. Akadémiai Kiadó, Budapest

Pléh Cs. (2013): A lélek és a nyelv. Akadémiai Kiadó, Budapest

Pléh Cs. (2014a): A pszicholingvisztika története. In.: Pléh Cs. – Lukács Á. (szerk.): Pszicholingvisztika. Akadémiai Kiadó, Budapest. 3-115.

Pléh Cs. (2014b): A módszertan kérdései a pszicholingvisztikában. In.: Pléh Cs. – Lukács Á. (szerk.): Pszicholingvisztika. Akadémiai Kiadó, Budapest. 147-164.

Pléh Cs. (2014c): A nyelv evolúciója. In.: Pléh Cs. – Lukács Á. (szerk.): Pszicholingvisztika. Akadémiai Kiadó, Budapest. 1033-1088

Radványi K. (2009): A beszéd és a nyelv alakulására ható tényezők, a kognitív képességek zavara értelmi fogyatékoság esetén. In: Marton K. (szerk.): Neurokognitív fejlődési zavarok vizsgálata és terápiája. Példák a bizonyítékon alapuló gyakorlatra. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest. 177-201.

Rohár A. (2016): Down-szindrómás személyek nyelvi képessége. In.: Gyógypedagógiai Szemle 2016. 3. szám.

Tóth L. (2002): Az olvasás pszichológiai alapjai. Pedellus Tankönyvkiadó Kft., Debrecen